

Kontaktiselvityksen tavoitteena on katkaista tartuntaketju. Kontaktiselvityksellä pyritään löytämään ne henkilöt, jotka ovat merkittävästi altistuneet tuberkuloosille sekä joissakin tapauksissa myös mahdolliset tartunnan lähteet. Tärkeintä on löytää ne henkilöt, joilla on tuberkuloosi, jotta heidät voidaan hoitaa ja estää tartuntojen leviäminen. Selvityksellä pyritään löytämään myös ne henkilöt, joilla on suuri sairastumisriski, ja jotka voivat hyötyä latentin tuberkuloosi-infektion (LTBI) hoidosta (lapset, henkilöt joiden immuunivaste on heikentynyt).

KONTAKTISELVITYS SISÄLTÄÄ TUBERKULOOSILLE ALTISTUNEIDEN HENKILÖIDEN

- luetteloinnin
- jäljittämisen
- tutkimisen
- hoidon järjestämisen
- jatkoseurannan

TAPAUKSET, JOISSA KONTAKTISELVITYS ON TARPEEN

- värjäyspositiivinen keuhkotuberkuloosi - etsitään sekundaaritapauksia
- lasten tuberkuloosi, HIV-positiivisen henkilön tuberkuloosi, tuberkuloottinen aivokalvotulehdus - etsitään tartunnan lähdettä

MITEN EDETÄÄN?

- Ensin tutkitaan lähikontaktit (samassa taloudessa asuvat, samassa tilassa toistuvasti tai pitkään oleskelleet).
- Jos todetaan uusia tautitapauksia, selvityksiä laajennetaan muihin kontakteihin.

KUINKA PIAN KONTAKTISELVITYS TULISI TOTEUTTAA?

Selvitys aloitetaan heti, kun diagnoosi on varmistunut viljelyllä. Jos altistuneissa on pieniä lapsia, selvitykset aloitetaan välittömästi värjäyspositiivisen vastauksen tultua.

MITEN KONTAKTISELVITYS TOTEUTETAAN?

Kontaktiselvitys on erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon yhteistyötä:

Hoidon aloittava erikoissairaanhoidon yksikkö

- Potilas haastatellaan, tarvittaessa kysytään tietoja myös omaisilta sekä laitospotilaita henkilökohtaisesti.
- Altistuneiden kartoitus tehdään ajalta, jonka potilas on ollut oireinen tai diagnoosia edeltävältä kolmen kuukauden ajalta.
- Tiedot lähetetään potilaan ja altistuneiden terveyskeskuksen tartuntataudeista vastaavalle lääkärille.
- Rokottamattomat lapset ohjataan suoraan lastenpoliklinikalle tutkimuksiin

Terveyskeskukset

- Saadut tiedot tarkistetaan ja täydennetään
- Altistuneet kutsutaan alkutarkastukseen
- Altistuneet ohjataan tarvittaessa lisätutkimuksiin ja hoitoon
- Rokottamattomat lapset ohjataan viiveettä lastenpoliklinikalle tutkimuksiin
- Annetaan ohjausta ja neuvontaa tuberkuloosiin liittyen
- Huolehditaan jälkitarkastuksista
- Arvioidaan tehtyjen selvitysten tuloksia yhdessä esh:n kanssa

ERIKOISTILANTEET – RYHMÄALTISTUKSET

Kontaktien jäljitys ja tutkiminen tehdään terveyskeskuksen ja erikoissairaanhoidon yhteistyönä kussakin tapauksessa erikseen laaditun suunnitelman mukaisesti.

Onnistunut kontaktiselvitys voi katkaista tartunnan leviämisen ja ehkäistä uusien tautitapausten ilmenemisen!

Tarkemmat ohjeet kontaktiselvityksen toteutuksesta ja tarkastuksista löytyvät:

Valtakunnallinen tuberkuloosiohjelma 2006 (STM julkaisu)

www.stm.fi, www.ktl.fi, www.filha.fi